

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ**

ΠΑΓΚΥΠΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2009

Μάθημα: Λατινικά

Ημερομηνία : Τρίτη, 9 Ιουνίου 2009

Ωρα εξέτασης: 11:00 – 13:00

**ΟΔΗΓΙΕΣ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ
ΑΠΟΤΕΛΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΕΠΤΑ (7) ΣΕΛΙΔΕΣ**

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΔΙΔΑΓΜΕΝΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

(Μονάδες 50)

	<u>Mov.</u>
Menenius Agrippa, qui inter patres ac plebem publicae gratiae <u>sequester</u> fuit, aere collato funeratus est./	6
Atilius Regulus, cum Poenos <u>in Africa</u> funderet, ad senatum scripsit mercenarium suum discessisse et ab eo desertum esse rus;/	6
<u>id</u> senatui publice curari placuit, quoniam Regulus aberat./	4
Scipionis filiae ex aerario dotem acceperunt, quia nihil illis reliquerat pater./	5
Aequum mehercule erat populum Romanum tributum Scipioni conferre, cum a Carthagine semper tributum ipse exigeret. (Λατινικά Λυκείου, XXV)	5
ΣΥΝΟΛΟ	26

	Mov.
Sulla, occupata urbe, senatum armatus coegerat ut C. Marius quam celerrime hostis iudicaretur./	5
Cuius voluntati nemo obviam ire audebat ; /	3
solus Quintus Mucius Scaevola <u>augur</u> de hac re interrogatus sententiam <u>dicere</u> noluit. /	4
Quin etiam cum Sulla minitans <u>ei</u> instaret, dixit is Sullae : /	4
« Licet mihi ostendas agmina militum, quibus curiam circumsedisti ; /	4
licet mortem miniteris, numquam tamen ego hostem iudicabo Marium ».	4
(Λατινικά Λυκείου, XL)	
ΣΥΝΟΛΟ	24

1. Να μεταφέρετε στον αντίθετο αριθμό τους κλιτούς τύπους των πιο κάτω προτάσεων:

(α) *scripsit mercenarium suum discessisse et ab eo desertum esse rus scripserunt (-ere) mercenarios suos discessisse et ab eis (iis) deserta esse rura*

(β) *augur de hac re interrogatus sententiam dicere noluit*
augures de his rebus interrogati sententias dicere noluerunt (-ere)

(Μονάδες 0,5X12=6)

2. Να τρέψετε τους πιο κάτω τύπους των ρημάτων σύμφωνα με την οδηγία που υπάρχει δίπλα στον καθένα (εκεί όπου χρειάζεται, να λάβετε υπόψη το υποκείμενό τους στο κείμενο):

- *aberat*: στον αντίστοιχο τύπο του ενεστώτα και του παρακειμένου
abest, afuit
- *acceperunt*: στο απαρέμφατο ενεστώτα και παρακειμένου στην ίδια φωνή
accipere, accepisse
- *reliquerat*: στο γ' πρόσωπο πληθυντικού της οριστικής παρατατικού και μέλλοντα στην ίδια φωνή
relinquebant, relinquent
- *exigeret*: στον αντίστοιχο τύπο του μέλλοντα και του υπερσυντελικού στην ίδια φωνή
exacturus sit, exegisset
- *audebat*: στο β' πρόσωπο ενικού της οριστικής ενεστώτα και συντελεσμένου μέλλοντα
audes, ausus eris
- *interrogatus*: στο α' πρόσωπο ενικού της οριστικής ενεστώτα και μέλλοντα στην ίδια φωνή
interrogor, interrogabor

(Μονάδες 0,5X12=6)

3. Να γράψετε τους άλλους βαθμούς (μονολεκτικούς τύπους) του επιθέτου και του επιρρήματος που ακολουθούν. Στην περίπτωση του επιθέτου να διατηρήσετε την πτώση, τον αριθμό και το γένος.

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
<i>aequum</i>	<i>aequius</i>	<i>aequissimum</i>
<i>celeriter</i>	<i>celerius</i>	<i>celerrime</i>

(Μονάδες 0,5X4=2)

4. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις πιο κάτω λέξεις (είναι υπογραμμισμένες στα διδαγμένα κείμενα για μετάφραση) :

- *sequester* : κατηγορούμενο στο qui (λόγω του συνδετικού fuit)
- *in Africa* : εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο
- *id* : υποκείμενο στο curari
- *augur* : παράθεση στο Quintus Mucius Scaevola
- *dicere* : τελικό απαρέμφατο, αντικείμενο στο noluit
- *ei* : αντικείμενο στο instaret

(Μονάδες 0,5X6=3)

5. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις πιο κάτω προτάσεις:

α) *quoniam Regulus aberat* (είδος, εισαγωγή, αιτιολόγηση εκφοράς)

- Είδος: δευτερεύουσα αιτιολογική πρόταση (Μονάδα 0,5)

- Εισάγεται: με τον αιτιολογικό σύνδεσμο *quoniam*

(Μονάδα 0,5)

- Αιτιολόγηση εκφοράς: εκφέρεται με οριστική παρατατικού (*aberat*), γιατί εκφράζει αντικειμενική αιτιολογία

(Μονάδα 1)

(β) *ut C. Marius quam celerrime hostis iudicaretur* (είδος, εισαγωγή, αιτιολόγηση εκφοράς, ακολουθία των χρόνων)

- Είδος: δευτερεύουσα τελική πρόταση

(Μονάδα 0,5)

-Εισαγωγή: εισάγεται με τον τελικό σύνδεσμο *ut*

(Μονάδα 0,5)

-Αιτιολόγηση εκφοράς/ Ακολουθία των χρόνων : με υποτακτική, όπως όλες οι τελικές προτάσεις, χρόνου παρατατικού (*iudicaretur*), γιατί το ρήμα της κύριας πρότασης (*coegerat*) είναι ιστορικού χρόνου – ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων

(Μονάδα 1)

(γ) *licet mortem miniteris* (είδος, εισαγωγή, αιτιολόγηση εκφοράς, ακολουθία των χρόνων)

- Είδος: δευτερεύουσα παραχωρητική πρόταση (Μονάδα 0,5)

- Εισάγεται: με τον παραχωρητικό σύνδεσμο *licet* (Μονάδα 0,5)

- Αιτιολόγηση εκφοράς: με υποτακτική, γιατί εκφράζει μια υποθετική κατάσταση που, κι αν δεχθούμε ότι αληθεύει δεν αναιρεί το περιεχόμενο της κύριας πρότασης.

(Μονάδα 0,5)

- Ακολουθία των χρόνων: Εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (*iudicabo*) και, σύμφωνα με τους κανόνες της ακολουθίας των χρόνων, δηλώνει το σύγχρονο στο παρόν (Μονάδα 0,5)

6. (α) Να αποδώσετε την πιο κάτω υπογραμμισμένη φράση με ισοδύναμη, συντακτικά, δευτερεύουσα πρόταση:

Sulla, occupata urbe, senatum armatus coegerat

Cum Sulla urbem occupavisset / (Cum urbs a Sulla occupata esset) ...

(Μονάδες 2)

- (β) Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική:

ego hostem iudicabo Marium

Marius a me hostis iudicabitur

(Μονάδες 2)

(γ) Να μετατρέψετε, στο πιο κάτω απόσπασμα, τον πλάγιο λόγο σε ευθύ:

Atilius Regulus ad senatum scripsit mercenarium suum discessisse.

Atilius Regulus ad senatum scripsit : « **Mercenarius meus discessit**».

(Μονάδες 3)

mercenarius: 0,5 μον. / meus: 1 μον. / discessit : 1 μον.

διπλή τελεία: 0,25 μον. / εισαγωγικά: 0, 25 μον.

7. Να μεταφέρετε το κείμενο που ακολουθεί στα Νέα Ελληνικά:

Haec cum agerentur, legati missi a rege Iuba venerunt qui illum adesse cum magnis copiis dicerent et de custodia urbis adhortarentur. Quae res eorum perterritos animos confirmavit. Nuntiabantur haec eadem Curioni, sed fides fieri non poterat.

C. Caesaris, *De Bello Civili*, II, 36- 37 (διασκευή)

	<u>Μον.</u>
Καθώς αυτά διεξάγονταν/	1,5
πρέσβεις σταλμένοι από το βασιλιά Ιούβα ήλθαν/	1,5
για να πουν ότι εκείνος είναι παρών με μεγάλες στρατιωτικές δυνάμεις/	2
και να παροτρύνουν για τη φρούρηση της πόλης. /	1
Αυτό το πράγμα ενίσχυσε τις ταραγμένες τους ψυχές. /	2
Αυτά τα ίδια αναγγέλλονταν στον Κουρίωνα αλλά δεν μπορούσε να υπάρξει εμπιστοσύνη.	2
ΣΥΝΟΛΟ	10

8. Να μεταφέρετε το κείμενο που ακολουθεί στα Λατινικά:

	<u>Mov.</u>
Οι εχθροί εισέβαλαν ξαφνικά στη χώρα μας,	2
για να την καταλάβουν.	2
Τότε ο στρατηγός, άντρας απίστευτης ανδρείας,	3
μας προέτρεψε να είμαστε δυνατοί και να ελπίζουμε σε σωτηρία.	3
ΣΥΝΟΛΟ	10

Μεταφορά

Hostes (adversarii) repente (in) terram nostram invaserunt(- ere)

ut eam occuparent / qui eam occuparent /

eam occupatum /

ad eam occupandam /

causa/ gratia eae occupandae/

in occupationem eius.

Tum dux / imperator/ princeps, vir incredibili virtute,

nos adhortatus est ut fortes essemus et salutem speraremus.

-ΤΕΛΟΣ-